

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра публічного та приватного права

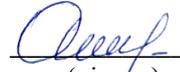
РОБОЧА ПРОГРАМА
Господарське право

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

 Литвиненко В.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«27» серпня 2025 р.

Розробник (-и): Шпомер А.І., доцент кафедри, к.ю.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри публічного та приватного права

Протокол від «27» серпня 2025 р. № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Чічкань М.В.
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	3 рік, 5 семестр Освітня програма «Право»
Викладач (-і)	Шпомер Алла Іванівна, доцент кафедри, канд.юрид.наук
Профайл викладача (-ів)	https://civil.stu.cn.ua/kafedra/personaliyi/
Контакти викладача	alla3000@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Дисципліна «Господарське право» займає важливе місце у програмі навчання бакалаврів права за ОПП «Право», спеціальності 081 «Право». Курс «Господарське право» спрямований на формування у студентів системних знань про науку господарського права, місце господарського права в загальній системі права, його основні правові інститути. Зміст господарського права як навчальної дисципліни складають юридичні концепції, правові норми, які регулюють суспільні відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності.

Господарське право виступає не лише правовою основою державної політики в економічній сфері, але й регулятором господарської діяльності та господарських відносин між суб'єктами господарювання. У зв'язку з постійною мінливістю господарських відносин завданням науки господарського права виступає оцінка стану господарського законодавства та визначення перспектив його розвитку та удосконалення.

Успішне засвоєння дисципліни «Господарське право» дозволяє бакалавру права розширити коло застосування набутих раніше знань та практичних навичок для вирішення різноманітних правових ситуацій у сфері господарських правовідносин.

Програма навчальної дисципліни складається з *таких модулів*:

1) Господарська діяльність та господарські відносини: загальні засади правового регулювання. Державне регулювання господарської діяльності. (теми в межах модуля: Поняття, види та загальні засади господарської діяльності. Господарське право як галузь права. Джерела господарського права. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у регулюванні господарської діяльності).

2) Правовий статус суб'єктів господарювання. Господарські зобов'язання та правове регулювання цін і ціноутворення. (теми в межах модуля: Загальні положення про суб'єктів господарювання. Майнова основа господарювання. Правове становище підприємств, господарських товариств та об'єднань підприємств. Правовий статус фізичних осіб-підприємців. Господарські зобов'язання. Загальні положення про господарські договори. Ціни та ціноутворення у сфері господарювання.).

3) Правове регулювання відносин у сфері економічної конкуренції. Інститути господарсько-правової відповідальності та банкрутства. (теми в межах модуля: Правові основи захисту економічної конкуренції. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання. Правове регулювання банкрутства.).

3. Мета та завдання курсу. Метою курсу «Господарське право» є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань з основних інститутів господарського права, найважливіших категорій та конструкцій господарського законодавства, основних тенденцій його розвитку та набуття практичних навичок щодо вирішення ситуацій у застосуванні господарського законодавства; уміння використовувати правові засоби регламентації виконання господарських зобов'язань.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення курсу:

- ознайомлення із загальними засадами здійснення господарської діяльності в державі;
- вивчення теорії господарського права;
- вивчення джерел господарського права та практики їх застосування;
- з'ясування сутності господарського законодавства, особливостей господарсько-правових відносин, прав і обов'язків суб'єктів цих відносин;
- набуття вмінь щодо використання норм господарського для аналізу практичних ситуацій;
- зміцнення світоглядної та громадянської позиції майбутніх правознавців, підготовка їх до самостійної напруженої та відповідальної роботи на користь суспільства та держави.

Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК 8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

4. Результати навчання. Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньою програмою:

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

5. Пререквізити. Успішне засвоєння Господарського права ґрунтується на знаннях, отриманих ЗВО під час опанування положень навчальних дисциплін: Теорія держави і права, Конституційне право України, Фінансове право, Екологічне право.

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Практичні заняття	20
Самостійна робота	80
Індивідуальне завдання	-
Всього кредитів	4

Формами проведення занять є лекційні та практичні (семінарські) заняття, самостійна робота, виконання контрольної роботи. Проведення занять відбувається на парах згідно розкладу та за допомогою платформи дистанційного навчання «MOODLE».

7. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Господарська діяльність та господарські відносини: загальні засади правового регулювання. Державне регулювання господарської діяльності

Тема 1. Поняття, види та загальні засади господарської діяльності. Господарське право як галузь права

Поняття господарської діяльності. Ознаки господарської діяльності. Види господарської діяльності. Загальні засади господарської діяльності.

Підприємництво як основний вид господарської діяльності. Ознаки комерційної господарської діяльності. Принципи здійснення господарської комерційної діяльності. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності.

Поняття та ознаки некомерційної господарської діяльності. Суб'єкти і форми здійснення некомерційної господарської діяльності. Основні засади правового регулювання некомерційної господарської діяльності.

Поняття господарських правовідносин. Ознаки господарських правовідносин. Основні види господарських правовідносин.

Поняття господарського права. Предмет господарського права. Поняття та види методів господарського права.

Критерії розмежування відносин у сфері господарювання з іншими видами відносин.

Тема 2. Джерела господарського права

Поняття й основні види джерел господарського права. Класифікація джерел господарського права (за критерієм засобу формування): нормативно-правовий акт, правовий звичай, юридичний прецедент, нормативний договір, юридична доктрина.

Систематизація у господарському праві. Господарське право і господарське законодавство. Поняття господарсько-правової норми. Особливості і види господарсько-правових норм.

Тема 3. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у регулюванні господарської діяльності

Поняття, види і характеристика правових форм державного керівництва економікою (державне прогнозування і розроблення програм економічного і соціального розвитку України, управління, контроль, нормативне регулювання). Поняття, види і характеристика методів державного керівництва економікою. Поняття державної регуляторної політики. Суб'єкти та етапи регуляторної діяльності.

Поняття, види та характеристика основних засобів державного регулювання господарської діяльності. Правові засади ліцензування деяких видів господарської діяльності. Правові засади патентування деяких видів підприємницької діяльності. Характеристика дозвільної системи у сфері господарської діяльності. Основні засади нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Змістовий модуль 2. Правовий статус суб'єктів господарювання. Господарські зобов'язання та правове регулювання цін і ціноутворення

Тема 4. Загальні положення про суб'єктів господарювання. Майнова основа господарювання

Поняття суб'єктів господарювання. Ознаки суб'єктів господарювання. Основні види суб'єктів господарювання. Порядок створення суб'єктів господарювання. Порядок припинення діяльності суб'єктів господарювання.

Поняття та види майна суб'єктів господарювання. Право власності як основне речове право у сфері господарювання. Право господарського відання та право оперативного управління як правові титули майна.

Тема 5. Правове становище підприємств, господарських товариств та об'єднань юридичних осіб. Правовий статус фізичних осіб-підприємців

Поняття підприємства. Ознаки підприємства. Види підприємств. Правовий статус державних і комунальних унітарних підприємств. Поняття, види і правове становище приватних підприємств. Правовий статус підприємств з іноземними інвестиціями та іноземних підприємств. Особливості та види підприємств колективної власності.

Правовий статус фізичної особи-підприємця: порядок державної реєстрації, характерні ознаки фізичних осіб - підприємців як суб'єктів господарювання, особливості банкрутства.

Поняття і ознаки об'єднань підприємств. Види й організаційно-правові форми об'єднань підприємств.

Поняття, ознаки і види господарських товариств. Особливості правового становища акціонерних товариств та інших видів господарських товариств.

Тема 6. Господарські зобов'язання. Загальні положення про господарські договори

Поняття й ознаки господарських зобов'язань. Види господарських зобов'язань. Виконання господарських зобов'язань. Підстави припинення господарських зобов'язань. Розірвання господарських зобов'язань.

Поняття господарського договору. Ознаки господарського договору. Класифікація господарських договорів. Зміст господарського договору (істотні умови, звичайні і випадкові умови). Форма господарського договору. Порядок укладання, зміни та розірвання господарських договорів.

Змістовий модуль 3. Правове регулювання відносин у сфері економічної конкуренції, цін та ціноутворення. Інститути господарсько-правової відповідальності та банкрутства.

Тема 7. Ціни та ціноутворення у сфері господарювання

Ціна як економічна категорія. Ціна як правова категорія. Класифікація цін. Поняття вільних цін і тарифів. Способи державного регулювання цін і тарифів.

Система органів, що здійснюють регулювання цін і тарифів. Контроль за дотриманням дисципліни цін. Відповідальність у сфері ціноутворення.

Тема 8. Правові основи захисту економічної конкуренції

Поняття економічної конкуренції. Роль економічної конкуренції. Правовий статус антимонопольних органів. Система законодавства про захист економічної конкуренції. Основні види порушень законодавства про захист економічної конкуренції. Антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання. Зловживання монополієм (домінуючим) становище на ринку. Антиконтурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю. Обмежувальна та дискримінаційна діяльність суб'єктів господарювання та об'єднань. Концентрація без дозволу антимонопольних органів. Правопорушення щодо антимонопольних органів. Санкції за порушення законодавства про захист економічної конкуренції (господарсько-адміністративні штрафи, господарсько-організаційні санкції, безоплатне вилучення майна, відшкодування шкоди).

Особливості процедури розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Стадії розгляду антимонопольними органами справ про порушення антимонопольно-конкурентного законодавства. Спеціальні строки давності притягнення до відповідальності за порушення конкурентного законодавства.

Поняття недобросовісної конкуренції. Ознаки та групи порушень, що належать до недобросовісної конкуренції (неправомірне використання ділової репутації, створення перешкод господарюючим суб'єктам у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції, неправомірні дії щодо комерційної таємниці конкурента/іншого суб'єкта господарювання). Відповідальність за недобросовісну конкуренцію.

Тема 9. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання

Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності. Види господарсько-правової відповідальності. Підстави господарсько-правової відповідальності. Господарське правопорушення як підстава господарсько-правової відповідальності. Принципи (загальні засади) господарсько-правової відповідальності.

Відшкодування збитків, неустойка (штрафні санкції), адміністративно-господарські та оперативно-господарські санкції як основні види господарських санкцій. Підстави і порядок застосування господарських санкцій. Особливі строки застосування адміністративно-господарських санкцій.

Тема 10. Правове регулювання банкрутства

Поняття банкрутства. Ознаки банкрутства. Види і правовий статус учасників провадження у справі про банкрутство (кредитор, боржник, органи кредиторів, арбітражний керуючий, власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника, Фонд державного майна України, державний орган з питань банкрутства, представник органу місцевого самоврядування, представник працівників боржника, представник акціонерів, учасників товариства з обмеженою відповідальністю або додатковою відповідальністю).

Стадії провадження у справі про банкрутство. Судові процедури, що застосовуються до боржника в процесі провадження справи про банкрутство (розпорядження майном боржника, санація, ліквідаційна процедура), особливості судових процедур. Черговість задоволення вимог кредиторів під час ліквідаційної процедури.

Тематика семінарських занять

1. Поняття, види та загальні засади господарської діяльності.
2. Господарське право як галузь права. Джерела господарського права.
3. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у регулюванні

господарської діяльності.

4. Загальні положення про суб'єктів господарювання. Майнова основа господарювання.
5. Правове становище підприємств, господарських товариств та об'єднань юридичних осіб. Правовий статус фізичних осіб-підприємців.
6. Господарські зобов'язання. Загальні положення про господарські договори.
7. Ціни та ціноутворення у сфері господарювання. Правові основи захисту економічної конкуренції.
8. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання.
9. Правове регулювання банкрутства.

Тематика самостійної роботи

Самостійне опрацювання окремих питань в межах тем:

Поняття, види та загальні засади господарської діяльності. Господарське право як галузь права. Джерела господарського права. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у регулюванні господарської діяльності. Загальні положення про суб'єктів господарювання. Майнова основа господарювання. Правове становище підприємств, господарських товариств та об'єднань підприємств. Правовий статус фізичних осіб-підприємців. Господарські зобов'язання. Загальні положення про господарські договори. Ціни та ціноутворення у сфері господарювання. Правові основи захисту економічної конкуренції. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання. Правове регулювання банкрутства.

8. Система оцінювання та вимоги

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання знань ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”», погодженого вченою радою НУ “Чернігівська політехніка” (протокол № 6 від 31.08.2020) та введеного в дію наказом ректора НУ “Чернігівська політехніка” від 31.08.2020 № 26.</p> <p>Система оцінювання знань з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. ЗВО може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 40% підсумкової оцінки на екзамені. Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен.</p> <p>Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, оцінювання результатів неформальної освіти, оцінювання виконаної самостійної роботи та написання контрольної роботи.</p> <p>Семестровий контроль по закінченню курсу проводиться у формі екзамену відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання екзамену формуються білети. Білети складаються з трьох питань. Два питання оцінюються максимум у 15 балів, третє питання – максимум у 10 балів. У 13-15 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 10-12 балів - відповідь</p>
---	--

	<p>правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 6-9 балів - ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно й логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-5 балів - ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів виставляється у разі, коли відповідь на питання є повністю неправильною.</p>
<p>Вимоги до КР</p>	<p>Підсумкова контрольна робота проводиться за результатом вивчення всіх змістових модулів. Вона може включати у себе теоретичні питання, а також практичні та тестові завдання. В завдання контрольної роботи можуть включатися питання з тем, вивчення яких не виносились на семінарські заняття, але які передбачені планом для самостійного вивчення. Про проведення підсумкової роботи здобувачі вищої освіти попереджаються не менш як за тиждень. Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу для здобувачів вищої освіти денної форми навчання становить 10.</p> <p>Критерії оцінювання виконаної контрольної роботи:</p> <p>10-9 балів - відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; здобувач вищої освіти впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу. 8-6 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач вищої освіти допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді; орієнтується в матеріалі; має навички користування нормативним матеріалом. 5-4 бали здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки. 3-1 бали здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки. 0 балів передбачених для відповідного завдання – ставиться коли здобувач вищої освіти не виконав відповідного завдання або виконав його</p>

	<p>повністю неправильно.</p> <p>Після перевірки контрольної роботи та оголошення її результатів здобувачам вищої освіти надається можливість ознайомитись з власними роботами та завданнями для них, і при необхідності оспорити результати контрольної роботи.</p>
<p>Семінарські (практичні) заняття</p>	<p>Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття. Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання.</p> <p>Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: 5 балів - повне, послідовне та обґрунтоване викладення матеріалу. Відповідь свідчить про глибоке розуміння питання та його зв'язок з іншими темами та питаннями. 4 бали - ЗВО дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач відповідає не чітко. 3 бали - ЗВО виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача. Викладає матеріал не послідовно. Відповіді на уточнюючі запитання дає не одразу, не впевнено та не чітко. На додаткові питання викладача не відповідає, або відповідає дуже поверхово. 2 бали – ЗВО у відповіді припускається грубих помилок і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; поверхово орієнтується в питанні та темі, яка обговорюється на семінарському занятті. 1 бал – ЗВО намагається відтворити зміст матеріалу, однак взагалі не розуміє його змісту, зв'язків терміно-понять та їх місця питанні, що вивчається. 0 балів отримує ЗВО, який відмовляється відповідати на запитання.</p> <p>Реферування наукової літератури полягає у самостійному опрацюванні ЗВО наукової літератури (як правило наукової статті), критичному огляді та короткому переказі її змісту, а також наведення найважливіших висновків.</p> <p>Оцінювання виконання реферування, індивідуальної роботи здійснюється на основі наступних критеріїв: оформлення роботи, уміння самостійно працювати з науковими джерелами та нормативно-правовими актами, чітко визначати актуальність досліджуваного питання, на основі проведеного аналізу формулювати власну позицію: - 4-5 балів – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність,</p>

	<p>висновки аргументовані і обґрунтовані; - <i>4-3 бали</i> – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані; - <i>3-2 бал</i> – матеріал викладений недостатньо повно, індивідуальна робота не достатньо аргументована, обґрунтована та/або не стосується усіх поставлених завдань; - <i>1-0 балів</i> – викладений матеріал неповний, індивідуальна робота не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (за семестр – 20 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.</p> <p>На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни. Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академічної заборгованості, що затверджуються деканом факультету за поданням відповідних кафедр.</p> <p>Результати ліквідації академічної заборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.</p>

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Поточний контроль знань студентів	
<i>Обов'язкові види робіт</i>	
Усна відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...50
Реферування наукової літератури	0...10
<i>Вибіркові види робіт</i>	
Виконання вибіркового виду самостійної роботи (презентації PowerPoint, доповідь на наукову студентську конференцію тощо)	0-10

Усього поточний і проміжний модульний контроль	0-60
Підсумковий контроль знань студентів	
Семестровий контроль (екзамен)	0-40
Разом	0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Політики курсу. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – E, 60 балів»), (за семестр – 20 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». Недопустимі пропуски та запізнення на заняття; користування мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування; недотримання строків виконання навчально-наукових завдань тощо. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із деканатом та викладачем, що читає курс.

Загальні засади освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка» закріплені Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою від 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-procesu.pdf> та Положенням про дистанційне навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-dystancijne-navchannya.pdf>

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, тощо.

Політика академічної доброчесності

Політика дотримання академічної доброчесності ґрунтується на Кодексі академічної доброчесності Національного університету “Чернігівська політехніка” <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти можуть мати наслідки: - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; - відрахування з Університету; - позбавлення академічної стипендії.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

10. Рекомендована література.

1. Мілаш В. С. Господарське право : навч. посіб. для підгот. до іспитів / В. С. Мілаш. – 8-ме вид., змін. – Харків : Право, 2024. – 400 с.
2. Господарське право: навч. посібник / укл. А.А. Бутирський. – Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. – 144 с.
3. Господарське право (Загальна частина): підручник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021. – 448 с.
4. Господарське право : підручник / О. П. Подцерковний, В. Г. Олюха, О. О. Квасніцька [та ін.] ; за ред. О. П. Подцерковного. 4-те вид., доп. і перероб. — Одеса: Фенікс, 2024. — 584 с.
5. Швидка Т. І. ШЗЗ Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. / Т.І. Швидка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 6-те вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2024. – 208 с.
6. Danylkiv, Kh., Serheiev, O. and Havryliak, T. “Features of innovative development of small entrepreneurship structures in foreign countries and its use in Ukraine”, *Efektyvna ekonomika*. 2021.

Vol. 11, URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9568>. DOI: 10.32702/2307-2 105-2021.11.94

Інтернет-джерела.

1. Посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання Moodle. URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=1589>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>